

Nämnden Svenska rum 12.12.2024 § 103

§ 103

Utlåtande om motion om att anordna parkmåltider i Esbo

Beredning och upplysningar:

Laine Raija

Westerlund Mia

Karkkunen Nanna

Turunen Jaana

Konttinen Nina

fornamn.efternamn@esbo.fi

Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande

Direktör för sektorn för fostran och lärande Rinta-aho Harri

Nämnden Svenska rum ger ett utlåtande enligt redogörelsen om Jaana Valles och 21 andra fullmäktigeledamöters motion 19.8.2024 om att anordna parkmåltider i Esbo.

Behandling

Beslut

Nämnden Svenska rum

Förslaget godkändes enhälligt.

Redogörelse

Möjligheten att den finska småbarnspedagogiken skulle ordna parkmåltider i invånarparkerna dryftades senast av utbildnings- och dagvårdsnämnden 13.6.2018. Nämnden ansåg då att det var ändamålsenligt att ordna parkmåltider, men den dåvarande nämnden ansåg att kostnaderna för parkmåltider inte fick minska den övriga finansieringen av undervisning och småbarnspedagogik. Efter behandlingen i nämnden granskades ordnandet av parkmåltider i invånarparkerna vid budgetförhandlingarna. Det ordnades ingen separat finansiering för parkmåltider och parkmåltider har inte kunnat ordnas i Esbo efter år 2009.

Bakgrund

I Esbo ordnades parkmåltider i invånarparker på somrarna fram till år 2009. Fullmäktige fattade 6.4.2009 på grund av de ekonomiska utsikterna beslut om ett produktivetsprogram för åren 2009–2012, och uppställde utifrån programmet ett mål att staden ska förbättra sin produktivitet med 2,5 procent varje år under fullmäktigeperioden. Enligt produktivetsprogrammet kunde man då man fattar beslut om tjänsteutbudet utnyttja flera åtgärder för att anpassa verksamheten och ekonomin: prioritering av tjänsternas mängd, innehåll eller kvalitetsnivå, ändringar i servicenätet och optimering av metoderna för produktion av tjänster.

Parkmåltiderna avslutades år 2009 bland annat på grund av prioriteringen av lagstadgade småbarnspedagogiska tjänster och den

mängd svinmat som uppstod vid parkmåltiderna. Enligt statistiken från år 2008 uppgick mängden svinmat till 15 927 portioner, det vill säga 16 procent av den totala matmängden. Parkmåltider sommartid erbjöds före år 2009 i alla invånarparker i Esbo som var öppna på sommaren.

Inom programmet Ett välmående Esbo föreslogs hösten 2023 att parkmåltiderna i invånarparkerna ska återupptas och med det anslag som programmet beviljats gjordes sommaren 2024 en småskalig utredning om ordnandet av parkmåltider i invånarparkerna och kostnaderna för den.

I programmet Ett välmående Esbo föreslogs att ordnandet av avgiftsfria parkmåltider ska testas sommaren 2025 i fem invånarparker där det är möjligt att ordna måltider. Tidpunkten för pilotförsöket bestämdes till juli, eftersom försöket på detta sätt särskilt riktar sig till de barn och små skolelever som tillbringar högsommaren i staden.

I utredningen fastställdes de totala kostnaderna för anskaffning av mat, personal, transporter och redskap som behövs för att ordna tjänsterna i de fem invånarparker som valts ut för pilotförsöket. Uppskattningen av kostnaderna baserade sig på antalet besökare föregående sommar och dessutom beaktades i kostnaderna en uppskattning om att gratis parkmåltider kan öka antalet besökare. På grund av serveringen och den uppskattade ökningen av antalet besökare måste man anställa mer personal till invånarparkerna för den tid då det ordnas parkmåltider.

På basis av pilotförsöket får man erfarenhet av ändamålsenliga verksamhetssätt och de utmaningar som är bra att lösa om man vill utvidga parkmåltiderna antingen till en längre tid eller till flera platser. Pilotförsöket ger också möjlighet att få närmare information om de egentliga kostnaderna, så att man kan fastställa hur mycket extra finansiering som behövs.

Inom den finskspråkiga småbarnspedagogiken förbereder man sig på pilotförsöket genom att utföra de åtgärder som behövs enligt finansieringsbesluten. Om finansieringen ordnas som ett budgettillägg förs det närmare förhandlingar om att ordna avgiftsfria parkmåltider, i synnerhet med måltidstjänsterna samt med dem som sköter leveranserna och personalarrangemangen, men också med andra aktörer.

Nuläget

Den finska småbarnspedagogiken omfattar år 2024 sammanlagt 16 invånarparker. Invånarparkerna fördelar sig på följande sätt enligt serviceområde:

Alberga	4
Hagalund	2
Mattby-Olars	2
Esboviken	4
Esbo centrum	4
Sammanlagt	16

Enligt nuvarande praxis är alla 16 invånarparker öppna från början av augusti till juni följande år under alla vardagar fram till midsommaren. I juli är sju parker öppna, en inom varje serviceområde. Parkerna har alltid två anställda på plats. Dessutom kan det finnas en eller flera sommarjobbare i parkerna.

Bedömning av konsekvenserna av parkmåltider

Sammanhållning

Det uppskattas att verksamheten i invånarparkerna och också parkmåltiderna stöder sammanhållningen i området. Parkmåltiderna kan föra samman barn och familjer i olika åldrar och med olika kulturell bakgrund. Parkmåltiderna kan utföras som en tjänst som alla som vill kan ta del av, med låg tröskel och utan att ställa familjer i ojämlig ställning.

Barnens välbefinnande

Det bedöms att parkmåltider främjar välbefinnandet hos de barn som deltar i den. En varm måltid som erbjuds i parken främjar barnens hälsa och en regelbunden måltidsrytm. Invånarparken erbjuder ett alternativ till eventuell ensamvaro för barn i skolåldern under skolloven. I bästa fall minskar barnens upplevelser av otrygghet och ensamhet i och med gemensamma måltider och deltagande i verksamheten.

Familjernas välbefinnande

Det bedöms också att parkmåltider främjar välbefinnandet hos de barn och familjer som deltar i den. De varma måltider som erbjuds i parken främjar barnens hälsa och en regelbunden måltidsrytm också bland mindre bemedlade familjer med småbarn och erbjuder alla intresserade familjer en jämlik avgiftsfri måltidsmöjlighet för barn.

Ekonomiska konsekvenser

Extra kostnader som hänför sig till mat och leveranser av mat, ökning av antalet anställda och ökning av deras arbete under sommaren, till exempel kostnader för vikarier under resten av året.

Det behövs extra finansiering för parkmåltider, eftersom årsbudgeten för finsk småbarnspedagogik inte i nuläget räcker till för dem. Den nuvarande budgeten behövs för ordnande av lagstadgad småbarnspedagogik, vilket inte omfattar verksamheten i invånarparker och avgiftsfria parkmåltider.

Kostnader för ordnande av parkmåltider

Kostnaderna har granskats närmast ur ett pilotförsöksperspektiv, det vill säga de har utretts i syfte att få reda på kostnaderna för försöket, men man kan utifrån detta direkt granska kostnaderna för att ordna mer långvarig servering av parkmåltider. Om det fattas ett beslut om att erbjuda parkmåltider i invånarparkerna i större utsträckning förutsätter personalens arbete under hela sommaren ännu noggrannare planer både när det gäller att anställa egen personal och vikarier.

Det är svårt att förutse hur många som deltar i verksamheten i invånarparkerna och i parkmåltiderna. Kostnaderna har uppskattats utifrån både det genomsnittliga antalet besökare och det faktiska antalet besökare i de parker som valts ut för försöket. Det uppskattas att antalet besökare ökar jämfört med år 2023 om det ordnas parkmåltider. Bedömningen baserar sig på Esbo stads tidigare erfarenheter och på erfarenheter från grannstäderna. Erfarenheter från både Esbo och grannkommunerna tyder på att en kall och regnig sommar innebär att färre besöker invånarparkerna, medan en solig sommar ökar antalet besökare. Om det ordnas parkmåltider torde antalet besökare öka.

I samband med denna granskning baserades beräkningarna på en portionsstorlek på 250 gram mat och en måltidskostnad på 3,00 euro per portion. Det utfördes också beräkningar där priset var 3,50 euro per måltid.

I kostnaderna inkluderades kostnaderna för måltiderna och leveranserna.

De genomsnittliga kostnaderna för en månad av parkmåltider (juli 2025) i de fem utvalda invånarparkerna uppskattas uppgå till 148 218 euro. Det uppskattas att helhetskostnaderna för juli månad för en park som serverar parkmåltider i snitt uppgår till 29 643 euro.

Ordning av parkmåltider i invånarparkerna

Tidigare serverades mat till alla barn som använde en invånarpark i Esbo. Ingen mat för specialdieter ordnades. Deltagarna behövde inte anmäla sig till måltiderna och mat serverades så länge maten räckte till. Om Esbo inför parkmåltider kunde måltiderna ordnas enligt samma principer som tidigare. Det behövs ingen åldersgräns för parkmåltiderna, eftersom erfarenheter visar att största delen av dem som använder parkerna är under 16 år.

Preliminärt har det diskuterats att menyerna ska bestå av mat som är lätt att äta i parken och att portionsstorleken ska vara 250 gram. Varje vecka ordnas en vegetarisk dag. Barn ska ha egna kärl och bestick med sig.

När en anställd inom småbarnspedagogiken ordnar parkmåltider ska hen beställa mat, ställa fram menyer och innehållsförteckningar, dela ut maten, hantera den överblivna maten, utföra egenkontroll och följa matens serveringstemperatur samt följa hur mycket av maten som går åt.

De anställda vid småbarnspedagogiken och måltidstjänsterna utför ett aktivt samarbete för att koordinera parkmåltiderna.

Hantering av överskottsmat

Om det fattas ett beslut att ordna parkmåltider i Esbo, följs antalet besökare och åtgången av mat upp systematiskt, och man försöker undvika att svinmat uppkommer.

Det är inte möjligt att helt undvika svinmat, men man kan försöka utveckla måltidsbeställningsprocessen i samarbete med måltidsproducenten. Barnen kan också serveras en andra portion om det ser ut som att det blir mat över, men vuxna serveras inte. Tillvägagångssättet är detsamma som i Helsingfors.

Val av invånarparker för pilotförsöket

Invånarparkerna valdes ut i olika områden på följande grunder:

- Jämlikhet mellan de olika områdena
  - Pilotförsöket gäller alla storområden
- Invånarparkens läge
  - Tillgänglighet med kollektivtrafik
- Parkens storlek och hur väl den fungerar för matsservering
  - Möjlighet till ett större antal besökare än för närvarande

- Områdets behov
  - En uppskattning av behovet av avgiftsfria parkmåltider i området.

Slutsatser och förslag

Anslagen i budgeten för finsk småbarnspedagogik gör det inte möjligt att ordna parkmåltider i invånarparkerna under skolornas sommarlov och kostnaderna skulle vara mycket höga.

Om det ordnas separat finansiering för parkmåltider och det fattas ett beslut om att ordna avgiftsfria parkmåltider, föreslås det att processen inleds med ett pilotförsök i Esbo sommaren 2025, i fem invånarparker under juli månad. Svenska bildningstjänster kan delta i pilotförsöket genom att allokera befintliga personalresurser att delta i att ordna parkmåltider.

Det föreslås att man fattar beslut om en eventuell fortsättning av parkmåltider och serveringens omfattning först efter att pilotförsöket bidragit till att precisera kostnaderna och antalet besökare i invånarparkerna. Samtidigt preciseras storleken på de anslag som anvisas för finsk småbarnspedagogik.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Preliminära kostnadskalkyler för de planerade piloteringen med måltider i invånarparker
- Fullmäktigemotion om parkmåltider under skolornas sommarlov

För kännedom